

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 8.

Lýsingarprísir fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 12. júlí 1927.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brevsværastodum og skrivstovuni. Telf. 143.

1. árg.

SAMBAÐSBLAÐIÐ «DIMMALÆTTING» her seinasta miðvikudag út um landið neydarróp frá tí føroyska fólkatingsmanninum um, at tað eru heilt ringar vónir um, at *húsmanntólin* verður til lóg í ár. Og sum botullaka fyri seg og sína *vinstru*stóðu rópar hann: Socialdemokratarnir seta fram so mong og so *góð* broytingaruppskot, at vónirnar um at lógin sleppur ígjøgnum ríkisdeg, sum lógtíngið hevur lámt hana, eru heilt *dimmar*. Ja, í hvussi er kann tað ikki við vissu sigast, um tað kann væntast at hinir flokkarnir á ríkisdegi kunnu semjast um eitt *brúklugt* uppskot — kanska *Vinstra* og *Hegra* hálsfevnast her — geispar hann.

Sum tað framgongur av Lógtíngiðinum 1925, so kom hitt av amtmanninum og búnaðarráðgevarinum fyrirkæða *«Udkast til Lov for Færdene om Husmandsbrug»*, so væl teim einstøku tingmonnum sum Lógtíngin í síni heild, heldur dálft við; hetta høvdu teir neyvan væntað at fingið inn á tingborði, og táð teir sissaðust aftaná henda kvokkin, so vóru allir samdir um at útseta hetta málið til *næsta* drs. Hetta er ikki fyrsta sinnið, teir goyma týðingarmikil mál til næsta árs, og liva vit hesa komandi Lógtíngissetu av, so man ívaleyst okkurt fara undir Lógtíngishallar vaðingina — við spjaldrinum: *goymast til næsta drs.*

Áður enn tað kann takast undir við fólkatingsmannsins kærulát og neydarróp, er kanska vert at kanna eftir, hvussu hetta *misfostri* til botan av føroyskum búnaðarviðurskiftum var og er.

Táð uppskotið frá amtmanni og búnaðarráðgevara var komið okkum til kunnleika, spurdi vit hin seinra, um 2 káfóður, sum minsta mát, kundi háldast nóg mikið at verða, og um tað ikki var betur hóskandi at seta 4 sum minsta mát og 6—7 sum hægsta. Búnaðarráðgevarin svarar soleiðis: at tað vóru ongar vónir um, at slíkt gekk ígjøgnum á Føroya Lógtíngi, tí teir vóru óivað sintir til at minkað tað uppsetta til tað hálva. — *Tað væntaði hann av Føroya Lógtíngi* — og so var.

Í 1926 kemur uppskotið til viðgerð á lógtíngi — til mælt at verða framd skjótast møgult, so at tað arbeiðsloysi, ið var um summarið, til veturs ikki skuldi verða alt ov lemjandi, og gera líkindini lagaligari til at sleppa fram at dyrka jorðina. (Umsókn frá «Føroya Arbeiðarafelag» dagsett 7. august 1926 til Føroya Lógtíngi).

Á lógtíngið eru tveir politiskir flokkar, og búnaðarnevnd lógtíngisins er sjálvandi sett av báðum partum. 4 sambandsmenn: Effersøe, Wang, M. Samuelsen og Weihe, 3 sjálvstýrismenn: Patursson, M. D. á Ryggi og J. H. Poulsen.

Henda sak völdi væl, at hitt avgjörda minnitali tók seg í tvíningar, og J. H. Poulsen stýðjaði so uppskot meirilutans, og óivað við tí treysti, at hann heldur vildi verða við til at fara nakað ígjøgnum, enn einkið. Tí uppskot teirra Jóannes bónda og Mikjal á Ryggi var so burtur úr vóni og viti, at tað var ómøgult at stýðja tað.

Tað skal sigast um uppskot minnilutans, at tað er skriva í snotlígum gomlum, nýggjum og nýggjastu kendu vendingum, er eitt blómumál samansett av orðum, ið nýtast í skaldamálið, men tað er eisini alt; tí nakað haldgott, nakað sum miðar ímóti framburði, tað er ikki til. Tað kann kanska tjena teim til unberingar, at teir eru skald mikil og skilja tessvegna ikki, hvat ið torvar og gagnar teim smáu, fátæku her á landi — *bonarmenn*, sum nevnið í álitinum.

Í minnitalsuppskotið heitur tað, at lógin skal heimila útstykkjan av træðum, sum eru minni enn, at tær í dyrkaðum standi kunna fœðra eina kúgv um veturin; vit onnur deydulig loyva okkum at halda, at eitt krátúr, sum skal livað, eigur at fœðrast alt árið — tað er tó ikki ómikið avgjort.

Á annan hátt eru treytarnar so harðar, at tað er ómøgult at gera brúk av hesum *«rætti»*, tí hin stóri jarðamaðurin framvegis hevur síni eldgomlu rættindir inni á tí úr haga innlagda.

Uppskot meirilutans er við somu treytum sum hitt upprunliga, men samdist um at minkað minsta mát til tað hálva, hvat so eisini gevur eitt syndarligt úrslit. Hvørgin parturin nevnr eitt einasta orð um vefrafriðing, útrekstur, torvskurð, o. m. a., og vil hetta verða hin gamla sagan um aftur: nyttan verður lítill hjá teim, ið dyrka skulu, táð tað loyvist tí stóra jarðeigarinum til at halda seyð gangandi á slíkum nýlendum, eða eftirgróðurin um heystið og tær sprettandi græsnálinar um várið, afturat kemur, at tað sum leyst er í, verður niðurfleyvað, so tað ikki líkast nokrum. Slíkt eggjar ikki *«bonarmonnum»* at geva seg í kast við okkara korgu og kræsnu jorð — næstan sveitta blóð fyri at fáa hana undir kultur — og so fáa alt oyðulagt av annans fenaði.

Báðir partar á lógtíngið eru samdir um at forða, annar parturin beinleiðis, hin umvegis — at mest møgult av tí føroyska haga kemur inn undir kultur, og er tað eisini vert at nevna í hesum viðfangi, at umsóknin frá *Føroya Arbeiðarafelag* var send fyrri at fremja tað upprunliga amtmannsuppakotið sum skjótast, og var ikki tilfelli at at lógtíngið skuldi gera uppskotið ómøgult, so ómøgult, at Andrass Samalsson á ríkisdegi í júlí mánaði noyðist at rópa, tað eru ringar vónir um at fáa lógina framda í tí skepils, sum lógtíngið gav henni á seinasta sumri.

Tað er vert at nevna her, at av okkara gott 20,000 fbyggjarum, hevur bert 1/6 partur — 3000 — jorð í hondum, meðan hinir 17,000 eru sörir.

At tað á danatíngið vil standa mikið stríð, áður enn eitt slíkt misfostur, sum hin føroyska húsmanntólin, sleppur ígjøgnum, er vituligt, tí teir kenna slík brúk av royndum, vit Føroyingar, bert av hesum 3 pappirsuppskoti, amtmannsuppskoti, bóndauppskoti og lógtíngsuppskoti, sum hvørt ger kál á orðum.

M. S. V.

Neistar.

Kejsar Josef den Anden kom en Dag forud for sit Rejsesøfælde og tog ind paa et Hotel i en lille By. Værtinden, der var meget nysgerrig, spurgte ham, om han ikke hørte til Kejsersens Følge. Han svarede hende nej; men den gode Kone var ikke tilfreds med dette korte Svar.

Hun gav sig straks efter Ærinde ind til ham igen, og da hun saa han skilde foran Spejlet og barberer sig spurgte hun ham, hvilket Embede han da beklædte hos Majestæten. Hertil svarede Kejseren smilende »Jeg barberer ham af og til».

Fruen (forbitret): »Hvis jeg ser Dem kysse Mælkemanden en Gang til, fortæller jeg min Mand det.»
Kokkepigen: »Gør det endelig ikke. Det vil knuse hans Hjerte.»

Passageren til Kaptejnen: »Sig mig, gaar Fartøjer som dette ofte under i saadan et Vejr?»
Kaptejnen: »Nej, kun en Gang.»

— Det er dog voldsomt, som dine Sko knirker. De er vist ikke betalt?
— Åh, det overtroiske Sladder! Saa skulde jeg jo knirke over hele Kroppen!

— Jeg kommer lige fra Skonhedskliniken, sagde Fru Snobinette.
— Der var aabenbart lukket, sagde hendes bedste Veninde.

Lordag for Pinse bragte »Göteborg Handels- og Sjøfartstidende» godt 3 Spalter med Forlovelsesmeddelelser.
Forlovelsen skulde være i Orden, for han kunde komme ud at nyde Pinsevejret med Pigen.

En munter Affære.

Leon Daudet i sit Redaktionskontor.

For Aar og Dag siden blev en ung Mand, Son af Monarkisternes Fører i Frankrig, skudt i en Bil, da han var paa Vej til et Mode. Kommunisterne blev beskyldt for at have forarsaget Drabet, men den dræbtes Fader, Redaktøren af »Action Française», Leon Daudet, troede ikke herpaa, men mente, at Mordet var forøvet fra en Lejr, der stod de franske Autoriteter nær. Siden har han i sit Blad skrevet de voldsomste Artikler mod Autoriteterne, som han beskylder for, ikke at have opklaret, hvem der virkelig er hans Sønns Mordere. Ogsaa mod Chaufføren, der kørte Bilen den skæbnessvangre Dag, har Daudet rettet Beskyldninger. Chaufføren anlagde Sag og Daudet blev idømt 6 Maaneders Fængsel, Daudet nægtede at møde til Afsoning og lod »Action Française» besætte af bevæbnede Monarkister. Politi og Tropper i et Antal af over 5000 belejrede i flere Dage den royalistiske Hovedfæstning, forinden Leon Daudet overgav sig og under stærk Eskorte begav sig til Fængslet.

Nogle Dage efter indfandt en uniformeret Ordonans sig i det Fængsel, i hvilket Daudet afsoner sin Straf. Han medbragte en skriftlig Benaadningsordre fra Justitsminister Bathou. Benaadningen gjaldt Daudet, der skulde løslades øjeblikkeligt.

Fængselsdirektøren,

der intet anede om, at Løsladelses- og Benaadningsordren var falsk, begav sig til den dømtes Celle og meddelte ham, at han var blevet benaadet og

skulde sættes paa fri Fod. Og med dybe Buk, uden noget »paa Gensyn», tog han Afsked med Fangen.

Først senere paa Dagen, da han telefonerede til Justitsministeriet for at meddele, at Fangen var løsladt, fik man oplyst, at hele Historien var falsk. Manden, der havde uniformeret sig som Ordonans fra Justitsministeren, er en Monarkist, og man mener, at det er et helt Komplot, der har samarbejdet, for at spille Justitsministeren dette Puds.

En vældig Politistyrke er paa Færde for at finde den »amnesterede». Det synes imidlertid, som Daudet har været Medvider. Han gik ikke fra Fænglet til sit Hjem, og endda sent om Aftenen var det ikke lykkedes Politiet at finde ham.

Det er oplyst, at en Del Royalister, efter først at have skaffet sig nøjagtige Oplysninger om Formaliteterne ved en Løsladelse, havde besluttet at faa Daudet paa fri Fod. En af dem gav Mode i Indenrigsministeriet, medens 11 af hans Kammerater samtidigt for forskelligte Kafeer i Nærheden holdt Ministeriet Telefonledninger blokerede.

Den Royalist der befandt sig i Ministeriet, telegraferede derfra til Fængselsdirektøren, at Regeringen havde besluttet, at Daudet øjeblikkeligt skulde løslades for at undgaa Demonstrationer. Fængselsdirektøren, der anede Uraad, telefonerede tilbage til Indenrigsministeriet, hvor den omtalte Royalist stadig var paa Post og tog Telefonen; han udtalte, at Fængselsdirektøren maatte adlyde Ordren istørste Hast da han ellers vilde udsætte sig for alvorlige Bebrejdelser fra Ministerens Side. Efterat have skaffet sig en saadan Bekræftelse begav Direktøren sig straks til Daudets Celle for at meddele ham Nyheden. Daudet blev overrasket, men vidste iøvrigt intet om Anslaget. Daudet tog bort i Automobil og kørte hurtigt i Retning af Boulevard Arago, og nu jager Politiet ham.